

Een zeldzaam speltype

Sommige speltypes komen zo zelden op het bord dat het maken van een deugdelijke bespreking als een ontdekkingsreis is.

In de hoofdklasse-ontmoeting tussen 020 Amsterdam en De Vaste Zet uit Geleen ontstond een positie die de spelers uren later bij de analyse nog hoofdbreken bezorgde. Diagram 1 is uit de ontmoeting Koopman - Schalley van afgelopen weekend. Schalley heeft zojuist 45. ... 18-22! gespeeld om het witte hoge klaverblad te isoleren. Enig onderzoek in de enorme partijenverzameling van Turbodatabase leert dat dit speltype in minder dan 1 op 10.000 (!) partijen voorkomt. Ter vergelijking: een nog immer populair spelgenre als klassiek verschijnt in 1 op elke 7 partijen op het bord. Hierbij is natuurlijk rekening gehouden met vergelijkbare schijvenaantallen want van een klassieke stand is immers al sprake na de openingszetten 31-27 (18-23) 33-28 (20-24). Door de complete isolatie van het witte klaverblad gelden er compleet andere wetten. Zo heeft de Amsterdammer niets aan de twee tempi voordeel. Als we het witte blokje 'wegstrepen' tegen het

zwarte drietal op de velden zeven, twaalf en zeventien, dan heeft zwart juist een tempo-voordeel van zeven! In de diagramstand heeft wit na 39-33 (03-08) twee mogelijkheden: A) 43-38 (08-13) 49-43 (13-18) 43-39 (23-29)! En nu de opsplitsing 1) 32-28 (25-30)! En na 28-23 (29-34) wint zwart. 2) 39-34 (29x40) 35x44 (18-23) 44-40 (23-29) 40-35 (25-30) 32-28 (30-34) en wit is eveneens kansloos. De tweede variant luidt: B) 49-44 (08-13) 43-39

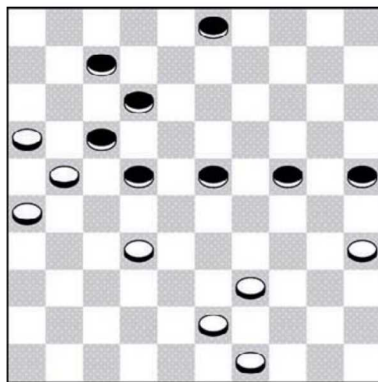

Diagram 1

(13-19) en opnieuw een opsplitsing: 1. 39-34? (22-27)! 33-28 (27x38) 28-22 (17x28) 21-17 (12x21) 26x17 (38-42) 17-11 (07-12) 11-06 (42-47) uit. 2. 33-28? (22x33) 39x28 (24-29)! [verhindert het spelen van schijf vierenveertig] 32-27 (23x32) 27x38 (19-24) 44-39 (25-30)! 38-32 (17-22) We zitten nu (met verwisselde kleuren) in de partij Van Straten - Tchub uit 1996 waarin Van Straten won na 32-27 (22x31) 26x37 (29-34) 39-33 (34-39)! 33x44 (30-34) 21-17 (12x21) 16x27 (34-40) 44-39 (40-45) 39-34 (45-50) 37-32 (50-17) 34-30 (17-08) 30x19 (08x24) etcetera. Alleen in de derde subvariant houdt wit het hoofd boven water: 3. 32-28! (23x32) 33-29 (24x33) 30x37

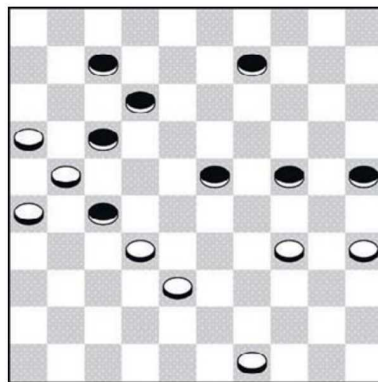

Diagram 2

(19-23) 37-32 (22-27) 32-28! (23x32) 44-39 Plots werkt het tot nu toe in de witte remise-strijd. Zwart kan niet doorlopen naar dam en moet noodgedwongen zijn verdediging verzwakken. (17-22) 39-33 (12-18) 33-29 (22-28) 21-17 (27-31) 26x37 (32x41) 29-24! en wit behaalt zo waar nog een puntending. We bekijken (vanuit diagram 1) het spelverloop: 46.39-34 22-27! Zwart gaat nog een stapje verder. Voor de statistici: in ruim 400.000 partijen zijn inmiddels nog maar zes standen terug te vinden met dit speltype. 47.43-38 03-09 (diagram 2) De Amsterdammer speelde nu 48.49-44?? en kon na 23-28! 49.32x23 24-29 50.21x32 29x49 opgeven. Het is interessant om uit te zoeken of zwart ook vanuit het tweede diagram na het gedwongen 48. 49-43 nog kan winnen. Het ant-

woord luidt nee.... Zwart mag in ieder geval niet verder gaan met (09-13) omdat wit dan meteen naar remise kan combineren via 34-29! (24x42) 16-11 (27x49) 11x02 (49x16) 02x48! Het sterkste zwarte plan luidt nu (24-29)! Met na 43-39 (29x40) 35x44 (25-30)! 39-33 [gedwongen want 44-40 is verhindert door (23-28)! 32x23 en (30-35)+] (09-13) 33-28 (13-19) [Op (23-29) volgt 38-33! en het is rond-uit frustrerend dat zwart na (27x38) 33x35 (38-42) 28-22! (17x28) 21-17 (12x21) 26x17 (42-47) 17-11! [zonder vrees voor (28-33) 11x02 (33-38) 02x42 (47x50) 35-30] in remise moet berusten] 44-39! De aangewezen zet want na het verleidelijke 28-22 (17x37) 21x41 (23-29)! gaat wit een lastig eindspel tegemoet, terwijl zwart na 44-40? eenvoudigweg terugruilt via (19-24)! 28x19 (24x13) met gewonnen spel. Na het koelbloedige 44-39! gaat de partij echter als een nachtkaaars uit, remise dus. Opmerkelijk, zo u wilt frustrerend, is overigens dat indien wit opnieuw aan zet zou zijn hij kansloos verliest: 28-22 (17x37) 21x41 (19-24) 38-32 (23-29) 32-27 (29-34) 39-33 (34-40) 27-21 (40-44) 21-17 (12x21) 26x17 (44-49)! met gewonnen eindspel, want op 17-11 volgt (49-35!) 11x02 (24-29) etcetera.